

IMPLEMENTACIJA ORSA IZVEŠTAJA U PRIPREMNOJ FAZI ZA SOLVENTNOST II

Evropska unija se već decenijama suočava sa zastarelim i rascepanim regulatornim i nadzornim okvirom u osiguranju. Direktiva Solventnost I nije osetljiva na rizik, sadrži premalo kvalitativnih zahteva vezanih za upravljanje rizikom i poslovanjem osiguravajućih društava i zato ne pruža nadzornim agencijama adekvatne informacije o preuzimanju rizika. Novi evropski zakonodavni okvir zasniva se na riziku i jača zaštitu korisnika osiguranja, koristeći poslednje trendove razvoja u nadzoru zasnovanom na riziku, aktuarskoj nauci i upravljanju rizicima. Solventnost II podstiče osiguravajuće društva da eksplicitno definišu sopstvenu toleranciju rizika i profil rizičnosti i traži od članova uprave da svoje poslovne odluke donose imajući u vidu njihove posledice na ekonomski kapital.

Solventnost II je nov regulatorni okvir za poslovanje društva za osiguranje i reosiguranje u Evropskoj uniji, kojom se revidiraju dosadašnji zahtevi i koji donosi nova, čvršća pravila solventnosti, upravljanja rizicima i procesa nadzora baziranog na rizicima i novog načina izveštavanja i obelodanjivanja, sve u cilju zaštite osiguranika i korisnika osiguranja i prevencije poremećaja na tržištu osiguranja. Finansijska stabilnost, fer i stabilna tržišta predstavljaju ciljeve koje propisi o osiguranju i reosiguranju takođe treba da uzmu u obzir.

U okviru Solventnosti II, kapitalni zahtevi određeni su na osnovu profila rizičnosti društava za osiguranje ili reosiguranje, prilikom čega se uzima u obzir i način upravljanja odnosno efikasnost društva za osiguranje i reosiguranje u upravljanju rizicima kojima su izložena.

Po srpskom Zakonu o osiguranju iz 2014. godine, Solventnost II će biti primenjena u trenutku kada se Srbija pridruži Evropskoj uniji. Do potpune implementacije Solventnosti II, srpske osiguravajuće kompanije bi trebalo da se pripreme korak po korak za tranziciju iz Solventnosti I u Solventnost II. Jedan od važnih koraka je ORSA izveštaj. Ovaj rad će imati fokus na ORSA izveštaju, daće objašnjenje o anticipativnoj proceni sopstvenih rizika baziranoj na načelima ORSA (anticipativna ORSA) i pokazaće praktične aspekte pisanja ORSA izveštaja u pripremnoj fazi.

1. ORSA

Glavna načela na kojima se zasniva Solventnost II:

- zahtevi za bilanse i dosledna procena imovine i obaveza kako bi se dobili realne baze za procenu rizika
- dva kapitalna zahteva minimalni potrebni kapital (engl. Minimum Capital Requirement - MCR) i potrebni solventni kapital (engl. Solvency Capital Requirement - SCR), koji obezbeđuju obračun baziran na riziku, ali i snažniju i jednostavniju podlogu za akcije nadzornih agencija, ažuriran pristup nadzora grupe sa definisanim zahtevima solventnosti grupe i jasnim nadležnostima supervizora
- robustan sistem poslovanja, uključujući definiciju određenog broja ključnih funkcija
- sopstvenu procenu rizika i solventnosti (ORSA), koja se sada smatra najboljom praksom za šablone izveštavanja nadzornih agencija usklađenih sa zakonima Evropske unije i prošireno obelodanjivanje.

U današnjoj makroekonomskoj stvarnosti korišćenje pristupa zasnovanog na rizicima i načelima Solventnosti II nužni su pokretači promena. EIOPA će dobro paziti na svaku moguću neželjenu materijalnu posledicu implementacije Solventnosti II, posebno na negativan uticaj na korisnike osiguranja.

Solventnost II se zasniva na tri stuba. Prvi stub se odnosi na osiguranje adekvatnih finansijskih resursa društava za osiguranje i reosiguranje i obuhvata kvantitativne zahteve koji uključuju određivanje sopstvenih sredstava, obračun tehničkih rezervi, vrednovanje imovine i obaveza i obračun solventnog kapitala (MCR i SCR). Drugi stub se odnosi na primenu odgovarajućeg sistema upravljanja društava za osiguranje i reosiguranje na način da isti obuhvata kvalitativne zahteve za uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja, ključne funkcije sistema upravljanja, sopstvenu procenu rizika i solventnosti i proces nadzora nad društvima za osiguranje i reosiguranje baziran na anticipativnom pristupu i zasnovanom na rizicima. Treći stub Solventnosti II uključuje nova pravila izveštavanja nadzornog tela, obelodanjivanje i tržišnu disciplinu.

ORSA je sastavljena od procedura i procesa za identifikaciju, procenu, upravljanje i izveštavanje o riziku sa kojima se osiguravajuća kompanija može suočiti, radi određivanja potrebnih sredstava za obezbeđenje sveukupne solventnosti kompanije. ORSA mora da uzme u obzir poslovnu strategiju¹, tj.

¹ Ilić M. (2014). *Uticaj primene direktive Evropske unije „Solventnost II” na sektor osiguranja u Srbiji*

kako je strategija postavljena u odnosu na apetit za rizikom i trenutni profil rizika (svi ključni rizici sa kojima se suočava osiguravač) i da proceni potrebni nivo kapitala za vođenje poslovanja tokom vremenskog perioda od nekoliko godina, kao i SCR i adekvatnost sopstvenih sredstava. Od svakog osiguravača se zahteva da redovno sprovodi ORSA. ORSA nije isto što i interni model – njen obim je veći od internog modela. Pri sprovođenju ORSA svaka kompanija mora da uspostavi ORSA politiku, internu dokumentaciju, dokumentaciju za supervizora i za javnost.

Područje u kojem su potrebni posebni naponi za implementaciju su kvalitativni zahtevi za Solventnost II, kao što su sopstvena procena rizika i solventnosti. Veruje se² da će u fokusu osiguravajućih društava biti kapitalni zahtevi, dok će ORSA biti na drugom mestu na listi prioriteta. To je velika greška, jer je prilikom umanjavanja rizika pogrešno gledati samo tržišni kapital. Kapital ne može pokriti nedostatak dobrog upravljanja! Jedan od ključnih načela Solventnosti II je integrisano sagledavanje rizika i kapitala. Unutar novog zakonodavnog okvira ORSA je važan upravljački alat koji sveobuhvatno spaja upravljanje rizikom i upravljanje kapitalom.

U okviru sagledavanja “celokupnih potreba solventnosti” kao deo ORSA, osiguravajuća društva trebala bi razmotriti svoj profil rizičnosti, utvrđeni limit tolerancije rizika i poslovnu strategiju. Nadalje, ORSA mora prikazivati tehnike umanjavanja rizika koje kompanije nameravaju koristiti kako bi upravljale rizicima sa kojima se suočavaju.

Dakle, osnove ORSA nisu regulatorne potrebe i zahtevi. Naprotiv, sopstvena procena rizika i solventnosti se bazira na DNK svake kompanije, odnosno na njenoj poslovnoj strategiji. ORSA dopušta osiguravačima da odrede adekvatnost svoje regulatorne kapitalne pozicije i može pomoći upravama da kontrolišu svoju odgovornost kako ne bi preuzele više rizika nego što im to njihov kapital dopušta. Takođe, očekuje se da će određivanje “celokupnih potreba solventnosti” u sklopu ORSA olakšati brojne strateške odluke, kao što su definisanje nivoa samopridržaja, način optimizacije upravljanja kapitalom i određivanje adekvatnih nivoa premije. Efektivna ORSA može pružiti i koristan uvid u efikasnost kapitala budućih poslovnih aktivnosti menadžmenta i omogućiti kompanijama da procene efikasnost dugoročnog kapitala određenih proizvoda i pomoći u stvaranju novih polisa.

² Bernardino G. (2015). Solventnost II nije savršen regulatorni okvir, ali... *Svijet osiguranja* br. 9. god. 2015.

ORSA je promena kulture upravljanja koja mora početi odozgo. To zahteva puno vremena, posvećenosti i posebno jasnih poruka sa vrha. Zato ključna uloga u implementaciji ORSA pripada top menadžmentu. Njihov posao je da uspostave, komuniciraju i implementiraju čvrstu kulturu rizika koja dosledno utiče, diktira i prilagođava se strategiji i ciljevima poslovanja i time podržava izgradnju okvira i procesa svog menadžmenta rizika. Implementacija ORSA je odlična šansa da se dodatno usadi snažna kultura rizika u svakodnevno poslovanje osiguravača, pružajući vreme za prikladno usaglašavanje sa kulturom vođenja prodaje. Zapravo, kod uspostavljanja kulture rizika, važan element je osigurati da razmatranje rizika i njegovih posledica na kapital eksplicitno budu uzeti u obzir pri donošenju strateških odluka kompanije. Ako se to odradi na pravi način donosi investiciju, u suprotnom će prouzrokovati trošak.

Direktiva Evropske unije, koju je u decembru 2013. usvojio Evropski parlament, postavila je rokove za primenu Solventnosti II. Rok za uključenje odredbi direktive Solventnosti II u nacionalna zakonodavstva država članica Evropske unije bio je 31. mart 2015., dok je rok za primenu Solventnosti II u poslovanje društava za osiguranje i reosiguranje bio 1. januara 2016. godine. Direktiva 2015/51/EU Omnibus II nadopunjuje direktivu Solventnost II vezano za nove nadzorne institucije EIOPA.

2. UPUTSTVO ZA ANTICIPATIVNU ORSA-u BAZIRANU NA ORSA PRINCIPIMA

EIOPA daje smernice (kôd dokumenta EIOPA-CP-13/09) za nacionalne regulatore osiguranja, kako da postupaju u pripremnoj fazi koja vodi do primene Solventnosti II. Tokom te pripremne faze osiguravajuće kompanije treba da ispune prelazne zahteve Solventnosti II koji su u skladu sa postojećim zahtevima Solventnosti I.

U Evropskoj uniji ova faza je završena i implementacija Solventnosti II je već počela, ali u Srbiji, ovi zahtevi mogu poslužiti kao pomoć za sledeći korak ka implementaciji Solventnosti II.

Ove smernice treba posmatrati kao pripremne radove za Solventnost II podsticanjem pripreme u pogledu ključnih oblasti Solventnosti II kako bi se osiguralo pravilno upravljanje kompanijama za osiguranje i reosiguranje i da supervizori imaju dovoljno informacija pri ruci. Ova područja su sistemi upravljanja rizicima i anticipativne ORSA-e bazirane na ORSA principima,

prethodne aplikacije za interne modele i dostavljanje informacija supervizoru osiguranja.

Table 1. Lista smernica za anticipativnu ORSA-u baziranu na ORSA principima

1.	Opšte odredbe za smernice
2.	Izveštaj o napretku za EIOPA
3.	Primenjivost praga za anticipativnu ORSA-u
4.	Proporcionalnost
5.	Uloga administrativnog, upravnog ili nadzornog organa: pristup „odozdo nadole“
6.	Dokumentacija
7.	Politika anticipativne ORSA-e
8.	Evidencija o svakoj anticipativnoj ORSA-i
9.	Interni izveštaj o anticipativnoj ORSA-i
10.	Izveštaj o nadzoru anticipativne ORSA-e
11.	Procena i prepoznavanje ukupnih potreba solventnosti
12.	Procena ukupnih potreba solventnosti
13.	Anticipativna perspektiva ukupnih potreba za solventnošću
14.	Potrebe za kapitalom definisane zakonom
15.	Tehničke rezerve
16.	Odstupanje od pretpostavki koje su u osnovi SRC obračuna
17.	Veza sa procesom strateškog upravljanja i okvirom za donošenje odluka
18.	Frekvencija
19.	Oblast primene anticipativne ORSA-e grupe
20.	Izveštavanje nadzornih organa
21.	Procena uticaja specifičnih rizika grupe na ukupne potrebe solventnosti
22.	Opšte pravilo za anticipativnu ORSA-e grupe
23.	Specifični zahtevi za jedinstveni dokument o anticipativnoj ORSA-i
24.	Korisnici internog modela
25.	Integracija povezanih društava za osiguranje i reosiguranje iz trećih zemalja

Izvor: EIOPA (2013). Uputstva za anticipativnu ORSA-u (baziranu na ORSA principima)

Uputstva imaju 4 poglavlja:

- I: Opšte odredbe za pripremanje smernica
- II: Anticipativna ORSA
- III: Specifičnosti u pogledu obavljanja anticipativne ORSA-e
- IV: Specifičnosti grupe anticipativne ORSA-e

Kao deo pripreme za implementaciju Solventnosti II, nacionalni supervizor osiguranja bi trebao da postavi, nekoliko godina pre potpune implementacije Solventnosti II, smernice kako je navedeno u ovom dokumentu, tako da

osiguravajuće i reosiguravajuće kompanije mogu preduzeti odgovarajuće korake za punu implementaciju Solventnosti II.

U pripreмноj fazi se očekuje od nacionalnog regulatora osiguranja da obezbedi da osiguravajuće i reosiguravajuće kompanije uzimaju u obzir rizik kojima su izloženi slično onome što će raditi kada se Solventnost II primeni. Zbog toga, očekuje se da osiguravajuće i reosiguravajuće kompanije pripreme i započnu implementaciju anticipativne ORSA-e (bazirane na ORSA principima) u skladu sa članom 45 direktive Solventnosti II.

Pošto je ukupna procena solventnosti neophodna bez obzira na važeće zakonske regulative (Solventnost I ili II), nacionalni regulator osiguranja bi trebalo da traži od osiguravajućih i reosiguravajućih kompanija da odmah izvrše takvu procenu.

Kontinuirana procena usklađenosti sa regulatornim zahtevima kapitala i tehničkim propisima u skladu sa direktivama Solventnosti II i procena značaja odstupanja profila rizika od pretpostavki za obračun SCR, ima jaku vezu sa kvantitativnim zahtevima Solventnosti II koji još nisu primenjeni tokom pripremnog perioda.

Smernice se fokusiraju na ono što ovaj izveštaj treba da postigne, a ne o tome kako treba da se izvrši. Na primer, pošto procena ukupnih potreba solventnosti predstavlja subjektivan pogled kompanije na sopstveni profil rizika, kao i kapital i druga sredstva potrebna za rešavanje ovih rizika, kompanija bi trebalo da odluči kako se obavljaju ove procene s obzirom na prirodu, obim i složenosti od rizika u svom poslovanju.

Od suštinskog je značaja da je administrativnim upravni ili nadzorni organ (engl. Administrative Management or Supervisory Body - AMSB) kompanije svestan svih materijalnih rizika bez obzira da li su rizici uključeni u obračun SCR i da li su kvantitabilni ili ne. Takođe je važno da AMSB ima aktivnu ulogu u anticipativnoj ORSA-i u usmeravanju procesa i diskutovanju ishoda.

Smernice se odnose kako na individualne kompanije tako i na kompanije na nivou grupe. Osim toga, smernice se bave pitanjima vezanim za specifičnosti anticipativne ORSA-e.

Zadaci³ anticipativne ORSA-e bazirane na ORSA principima:

³ <http://www.hanfa.hr>

1. Supervizor osiguranja treba da:
 - Zahteva od osiguravajućih kompanija koje zajedno imaju najmanje 80% tržišnog učešća da izvrše procenu da li kompanije mogu stalno da rade u skladu sa regulatornim kapitalnim zahtevima i tehnički propisima Solventnosti II;
 - Pošalje EIOPA, izveštaj o napretku u primeni ovih Smernica.

2. Osiguravajuće kompanije bi trebalo da:
 - Uspostave proces za razvijanje anticipativne ORSA-e i prikupljanje kvalitativnih informacija koje podržavaju anticipativnu ORSA-u, koje će omogućiti supervizoru osiguranja da razmotri i oceni kvalitet procesa;
 - Razvija svoje procese odgovarajućim i adekvatnim tehnikama, prilagođenim da se uklope u organizacionu strukturu i sistem upravljanja rizikom;
 - Imaju bar sledeću dokumentaciju:
 - o Politika anticipativne ORSA-e koja treba najmanje da sadrži:
 - Opis procesa i procedura za obavljanje anticipativne ORSA-e;
 - Razmatranje veze između profila rizika, odobrenih granica tolerancije rizika i ukupnih potreba solventnosti;
 - Informacije o tome kako i koliko često bi trebalo obavljati testove, analize osetljivosti, obrnute stres testove i druge relevantne analize, standarde kvaliteta podataka, frekvenciju same procene i obrazloženje svoje adekvatnosti posebno imajući u vidu profil rizika i nestabilnost ukupnih potreba solventnosti u odnosu na kapitalnu poziciju i vreme obavljanja procene;
 - o Zapis o svakoj anticipativnoj ORSA-i;
 - o Interni izveštaj o svakoj anticipativnoj ORSA-i;
 - o Izveštaj supervizora o anticipativnoj ORSA-i treba najmanje da sadrži:
 - Kvalitativne i kvantitativne rezultate o anticipativnoj proceni i zaključke;
 - Metode i glavne pretpostavke koje se koriste;
 - Poređenje između potreba ukupne solventnosti, zahteva regulatornog kapitala i sopstvenih sredstava kompanije;

- Objasne kako upotreba različitih osnova priznavanja i procena omogućava bolje razmatranje određenog profila rizika ako se koriste priznavanja i procene koje su različite od Solventnosti II;
 - Vrše procenu potreba solventnosti i izražavaju ih u kvantitativnom smislu i identifikuju materijalne rizike u dovoljno širokom spektru stres testa ili analize scenarija;
 - Procenjuju ukupne anticipativne potrebe solventnosti, uključujući srednju ili dugoročnu perspektivu;
 - Obezbede da analize budu kontinuirano u saglasnosti sa propisanim zahtevanim kapitalom po Solventnosti II;
 - Formiraju aktuarsku funkciju koja treba da obezbedi podatke koje kompanija treba da konstantno usaglašava sa zahtevima koji se odnose na obračun tehničkih rezervi i identifikuje potencijalne rizike;
 - Procenjuju da li njihov profil rizika odstupa od pretpostavki obračuna solventnosti kapitala po Solventnosti II;
 - Uzmu u obzir rezultate anticipativne ORSA-e i uvida stečenih tokom procesa ove procene u upravljanju kapitalom, planiranju razvoja biznisa i dizajnu proizvoda;
 - Procenjuju anticipativnu ORSA-u najmanje jedanput godišnje.
3. Grupa osiguravajućih kompanija bi trebala da preduzme sledeće korake kako bi:
- Sastavila grupnu anticipativnu ORSA-u koja prikazuje strukturu prirode rizika i njihov rizični profil;
 - Procenila sve potrebe solventnosti rizika poslovanja u trećim zemljama na konzistentan način;
 - Adekvatno procenila uticaj svih specifičnih rizika grupe i međuzavisnosti unutar grupe;
 - Sadržaji u zapisniku anticipativne ORSA-e opisali kako su sledeći faktori uzeti u obzir:
 - o Identifikacija izvora sopstvenih sredstava u okviru grupe;
 - o Procena dostupnosti, prenosivosti ili funkcionalnosti sopstvenih sredstava;
 - o Pozivanje na bilo koje planirane prenose sopstvenih sredstava u okviru grupe;
 - o Usklađivanje pojedinačnih strategija sa onima utvrđenim na nivou grupe;
 - o Specifični rizici kojima bi grupa mogla biti izložena;
 - Obezbedila objašnjenja kako su zavisna društva pokrivena;
 - Opisala koji entiteti u okviru grupe ne koriste interni model za izračunavanje njihove SCR i objasnila zašto.

4. Supervizor osiguranja grupe treba da formira stav da li da dozvoli grupi izradu jednog zajedničkog dokumenta anticipativne ORSA-e i koji jezik će se koristiti u tom dokumentu.

Kao priprema za ORSA izveštaj Solventnosti II, ovaj izveštaj za anticipativni proces treba da sadrži⁴:

- opis procesa i procedura,
- razmatranje veza između profila rizika, odobrenih granica sklonosti rizicima i ukupnih potreba solventnosti,
- informacije o frekvenciji analiza i testova,
- standardi kvaliteta podataka,
- opravdanje za njenu adekvatnosti,
- učestalost procene,
- vreme procene, uključujući i okolnosti u kojima je potrebna ad hoc procena.

Sve kompanije su suočene sa velikim brojem ključnih izazova u pripremi za taj izveštaj. Neke od najtežih su⁵: projekcija bilansa i kapitalnih zahteva, demonstracija stalnog usklađivanja i procesa dokumentovanja.

3. ORSA IZVEŠTAJ

Propisi o Solventnosti II ne definišu strukturu ORSA izveštaja. Takođe, ne postoje pravila o obaveznom i opcionom sadržaju izveštaja. Ideja EIOPA je da svaka kompanija napravi izveštaj u skladu sa sopstvenim potrebama. Ovaj rad će pokazati jedan od mogućih načina sprovođenja ORSA izveštaja, koji se ne uklapa u bilo koju kompaniju nego može da pomogne u razumevanju ORSA zahteva. ORSA izveštaj treba da sadrži sledeće: izjavu o strategiji upravljanja rizicima, sistem upravljanja rizicima, uključujući odgovarajuće oblasti procene i poboljšanja, poslovnu strategiju, strategiju rizika i verifikaciju njihove adekvatnosti, merenje rizika i rezultate modeliranja, uključujući identifikaciju i procenu glavnih rizika.

ORSA izveštaj bi trebao da sadrži sledeća poglavlja:

1. Uvod
2. Upravljanje rizikom

⁴ Munich Re (2013). *EIOPA's view on Forward-Looking Assessment of Own Risks (FLAOR)*

⁵ Milliman (2013). *Key challenges of producing a Forward Looking Assessment of Own Risk*

3. Strategiju poslovanja
4. Strategiju rizika
5. Merenje rizika
6. Prognozu pozicije solventnosti

3.1. Uvod

Mogući sadržaj prvog poglavlja može biti izjava menadžmenta, ORSA ciljevi i obim izveštaja. Treba pomenuti usklađenost sa lokalnim propisima solventnosti i rizika. Ovde je dobro mesto za citiranje odgovarajućih delova politike rizika i strategije upravljanja rizikom kompanije.

Izjava menadžmenta⁶

Ovaj deo treba da pruži uvid u strategiju najvišeg nivoa u kontekstu opšteg profila rizika. Menadžment bi trebao da potvrdi da:

- Razume sadašnji profil rizika i da je on odgovarajući za prirodu posla i apetit rizika kompanije
- Zahtevi kapitala i tehničke rezerve u toku perioda izveštavanja su stalno ispunjeni ili ako nisu, da se preduzimaju odgovarajuće mere
- U ovom trenutku, kapital i solventnost su prikladni
- Razume dinamiku koja bi verovatno promenila profil rizika
- Planovi kapitala odnosno projektovana pozicija solventnosti u traženom periodu planiranja su odgovarajući uključujući i stresne uslove

ORSA ciljevi

Najvažniji cilj ovog ORSA izveštaja je da kompanija obezbedi upravljanje ukupnim rizikom, odgovarajući racio solventnosti, rezultate glavnih procena rizika, itd.

Kompanijski profil rizika i metodologija procene rizika su u okviru ovog izveštaja. S obzirom da ne postoji standardna formula za izračunavanje Solventnosti II u pripremnom periodu, sadašnji kompanijski nivo kapitala određen kroz postojeći model Solventnosti I je veoma važan deo ORSA izveštaja.

⁶ Lloyd's (2010) *Solvency II detailed guidance notes, Section 9 – ORSA*, <http://www.lloyds.com>

3.2. Upravljanje rizikom

Struktura kompanije i korporativno upravljanje

Organizaciona šema kompanije treba da bude obelodanjena i posebno naglašene 4 funkcije kontrole rizika, koje je uvela Solventnost II: interna revizija, usklađivanje, aktuarska funkcija i upravljanje rizikom. Dobro je navesti vlasnike rizika kompanije i opisati glavna upravljačka tela: upravni i izvršni odbor, komisija za rizike, itd. i njihove ključne aktivnosti.

Primer ključnih aktivnosti⁷ aktuarske funkcije: “Aktuarska funkcija je odgovorna za obračun i validaciju tehničkih rezervi, adekvatnost matematičke i drugih rezervi, kao i adekvatnost tarifa.”

Upravljanje i kontrola rizika

Funkcija upravljanja rizicima je odgovorna za:

- Politiku i smernice upravljanja rizikom,
- Definisane i koordinaciju aktivnosti upravljanja rizikom,
- Implementacija metodologije procene rizika,
- Merenje, praćenje i izveštavanje o profilu rizika,
- Definisane, modifikovanje i upravljanje ključnim odlukama u okviru funkcije upravljanja rizikom,
- Podrška vlasnicima rizika u merenju i ublažavanju njihovih rizika,
- Izveštavanje, itd.

Kompanija bi trebalo da obelodani poslednje materijalne promene profila rizika i akcije menadžmenta koje se preduzimaju da bi se ostalo u okviru definisanog apetita za rizik.

Menadžment je nadležan da obezbedi nezavisnu validaciju ORSA procesa.

Profil rizika

Materijalna izloženost, koncentracija, ublažavanje i osetljivost rizika su delovi profila rizika. Ključni unutrašnji i spoljni rizici treba da se identifikuju i predvide budući rizici u sledećih nekoliko godina. Takođe, pregled svih slučajeva kršenja pravila apetita za rizikom treba da bude dostupan i kako se, kao rezultat toga, strategija promenila.

⁷ Generali osiguranje d.d. Zagreb (2015). *Own risk and Solvency assessment (ORSA) report*

Kvalitet podataka

Ispunjenje nekih od sledećih uslova kvaliteta podataka⁸ je važno proceniti:

- Integrisani sistem upravljanja kvalitetom podataka širom entiteta,
- Definisane i praćenje procesa za identifikaciju, prikupljanje, prenos, obradu i čuvanje podataka,
- Osigurati da obrada podataka, od izvora do modela, bude transparentna i dokaziva,
- Uspostaviti politiku podataka koja određuje pristup entiteta u upravljanju kvalitetom podataka,
- Izvršiti periodične procene kvaliteta podataka i sprovesti postupak za identifikovanje i rešavanje nađenih nedostataka,
- Dokumentovati situacije u kojima kvalitet podataka može biti ugrožen, uključujući implikacije i akcije za rešavanje problema,
- Uspostaviti proces za upravljanje izmenama ili dopunama podataka koji materijalno utiču na rezultate modela, itd.

3.3. Strategija poslovanja

Biznis planovi

Makroekonomski parametri zemlje i trend razvoja tržišta osiguranja su osnova za realnu poslovnu strategiju. Navedene detalje, zajedno sa poslovnim planovima kompanije, trebalo bi opisati u ovom poglavlju.

Dugoročna strategija kompanije, posebno o reosiguranju, je veoma značajna za ublažavanje rizika. Investiciona strategija takođe treba da bude obelodanjena, da bi mogle da se razumeju buduće promene portfolija sredstava i srodnih rizika.

Proces planiranja kompanije

Opis planiranja procesa od faze postavljanja zahteva do praćenja procesa, sa definisanim odgovornostima različitih funkcija kompanije i rokovima trebalo bi opisati u ovom delu ORSA izveštaja.

⁸ EY, Solvency II and EIOPA requirements in relation to data, <http://www.ey.com>

3.4. Strategija rizika

Apetit za rizikom

Apetit za rizikom predstavlja izbor rizika koju kompanija preferira da uzme ili da izbegne. Ova sekcija obavezno sadrži izjavu o apetitu za rizikom. Sklonost kompanije ka riziku trebalo bi da bude navedena i ukratko opisana da bi se razumeo apetit za rizikom. Metrika i ciljevi rizika su takode deo ovog dela ORSA izveštaja, na primer koeficijent racija niži od nekog nivoa.

Dokumenti upravljanja rizikom

Svi interni i eksterni propisi upravljanja rizicima su ovde navedeni. Spisak dokumenata sadrži međunarodne standarde, lokalne zakone i podzakonske akte, kompanijske smernice i procedure, itd.

Veza između profila rizika, apetita za rizikom i solventnosti

Razmatranje veze između profila rizika, odobrenih granica tolerancije rizika i ukupnih potreba solventnosti, treba da budu napisani u ovom odeljku.

3.5. Merenje rizika

Ovaj odeljak je najvažniji i najobimniji deo ORSA izveštaja u režimu Solventnosti II. Trebalo bi da sadrži racio Solventnost II, prihvatljivi sopstveni fond, rezultat obračuna standardne formule, uticaje različitih rizika na rezultate koje daje standardna formula, test adekvatnosti obaveza za životno osiguranje i najbolja procena tehničkih rezervi za neživotno osiguranje, itd. Rezultat stres testa i svi detalji scenarija i njihov uticaj na kompanijski rezultat bi trebalo da budu ovde.

Budući da je Srbija još uvek u režimu Solventnosti I, standardna formula ne može biti implementirana. Ovaj deo izveštaja bi trebao da obelodani Solventnost I racio i ostale slične kalkulacije, kao što je adekvatnost tehničkih rezervi, promena kompanijskih rezultata u različitim scenarijima, itd.

3.6. Prognoza pozicije solventnosti

Poslednje poglavlje je posvećeno kapitalu i planovima likvidnosti, uključujući i planove u okviru osnovnog slučaja i propisanog stresa i scenarija. Planirani kapital i solventnosti treba proceniti u nekom periodu, npr. 3 godine.

3.7. Budući razvoj ORSA izveštaja u Srbiji

Nakon ulaska u Evropsku uniju, Srbija će implementirati režim Solventnosti II i zahtevi ORSA izveštaja će biti usaglašeni sa EIOPA smernicama za sopstveni rizik i procenu solventnosti (kôd dokumenta EIOPA-BoS-14/259). Pod novim režimom, ORSA izveštaj će biti mnogo komplikovaniji, ali mnogo korisniji za sve zainteresovane strane.

Glavni cilj supervizora je zaštita korisnika usluga osiguranja. Nacionalni zakonodavci se ohrabruju da ojačaju na polju nezavisnosti i odgovornosti. To je ključno kako bi se osiguralo da supervizorove odluke budu nezavisne od ostalih industrija ili političkih odluka. Ako se implementira na pravi način, Solventnost II je dobar korak ka finansijskoj stabilnosti, boljoj transparentnosti poslovanja i povećanja zaštite korisnika.

Literatura

Bernardino G. (2015). Solventnost II nije savršen regulatorni okvir, ali... *Svijet osiguranja* br. 9. god. 2015.

EIOPA (2013). *Guidelines on Forward Looking Assessment of Own Risks (based on the ORSA principles)*

EY, Solvency II and EIOPA requirements in relation to data, <http://www.ey.com>

Generali osiguranje d.d. Zagreb (2015). *Own risk and Solvency assessment (ORSA) report*

<http://www.hanfa.hr>

Ilić M. (2014). *Uticaj primene direktive Evropske unije „Solventnost II” na sektor osiguranja u Srbiji*, doktorska disertacija na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Nišu

Lloyd's (2010). Solvency II detailed guidance notes, Section 9 – ORSA, <http://www.lloyds.com>

Milliman (2013). *Key challenges of producing a Forward Looking Assessment of Own Risk*

Munich Re (2013). *EIOPA's view on forward-looking assessment of own risks (FLAOR)*